

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum VI. Clericus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

1 Notandum primò : Curatus tantam reddituum foundationem habere deberet, ut Ministrum Clericum alere posset, sicuti etiam annotatū est in c. *proposuit. 6. de filijs presbyterorum. & sumitur ex c. 1. cau. 1. q. 2.*

2 Notandum secundò : Evangelium, Epistolam, aut lectiones sub Missæ sacrificio solemniter cantantes in pulpito, & sacris vestibus induti, debent esse Clerici ad hoc ordinati. c. 3. *dist. 92.* alioquin irregularitas contrahitur. c. 1. & 2. *de Clerico non ordinato ministrante*: vide, quæ docui lib. 1. *tra. 5. p. 5. c. 3. n. 2.* Porro tamen per consuetudinem multis in locis obtentum sit, ut officium cantandi & altari ministrandi absque vestibus solemnibus, & ordinatorum proprijs, etiam Laici subeant: tamen in Germaniæ nostræ mos, ut sacerdotes in pagis absque ministro respondente missas dicant, difficulter coonestari potest, cum ex antiquissima traditione aliquis loco ac vice populi sacrificanti respondere, debeat, teste Inno. 3. lib. 2. *de Mysterijs Missæ c. 25. S. Tho. 3. p. 9. q. 83. a. 5. ad ult. & alijs apud Suar. eadem parte dist. 87. q. 1.* Quare in Concilio Basiliensi ante annos 200. *sess. 21. c. de his, quæ in missa &c. inter Ecclesiarum non tolerandos abusus numeratur*, si sacerdos missam privatam sine ministro celebret, & in Concilio ultimo Moguntino Provinciali, quod habitum est anno 1549. *c. de Missæ officio*, ita decernitur: veterem canonem instaurantes prohibemus, ne quis sacerdos missarum solennia publica celebrare præsumat, nisi ad minus, duobus (tanquam ministris) præsentibus. Quod si in privata Missa commodè fieri id non potest, ad minus, adsit unus, qui respondentis locum suppleat, sed ita, ne sit proles illegitima, quam omnino patre celebrante, altari adstare prohibemus; multò minus concubina, siquam habuit.

3 Notandum tertio: Curati secundum sacros canones obligati sunt per se, vel per alium fidei Christianæ fundamenta,

orationem dominicam, symbolum Apostolorum, præcepta Dei, & Ecclesiæ &c. iuventuti, & rudi populo tradere.

CAPITULUM IV.

Si quis.

PARAPHRASIS.

Canon iste sumptus est ex Concilio Romano sub Gregorio secundo cap. *ulti.* ubi ita legitur: si quis ex Clericis comam relaxaverit, anathema sit. Responderunt omnes tertio anathema.

SUMMARIUM.

Præcipi debet Clericis, qui in sacris sunt, sub pœna excommunicationis ferenda sententia, ut convenientem suo statui tonsuram deferant.

Notandum. Clericis, qui in sacris sunt, maxime verò Religiosis, præcipi debet, ut tonsuram Ecclesiastico suo statui convenientem ferant: qui si admoniti non pareant, excommunicandi sunt, ita enim intelligi debent verba ista, anathema sit, id est, fiat per iudicis sententiam, sicuti Gl. hic monet, & Innocentius in c. *si quis ex Clericis. 23. dist. 23. & dixi lib. 1. tra. 5. p. 1. c. 2. in fine.* Porro, quæ dicta sunt de tonsura, simili ratione intelligi debent de habitu Clericali; prout docui lib. 5. *tra. 9. c. 12. n. 2.*

CAPITULUM V.

Clericus.

Non est concessum Clerico, ut comam aut barbam nutriat; sumptum id est ex Concilio Carthaginensi 4. *can. 44.* nam olim in occidente Clerici tonsi esse debebant, neque licebat ipsis comam nutrire, aut barbam, sicuti annotavi lib. 5. *tra. 9. c. 12. n. 2.*

CAPITULUM VI.

Clericus.

SI Clericus non in sacro ordine constitutus, nec religionem professus, tonsu-

râ dimissâ uxorem duxerit, eam retinere cogatur : si tamen virginem acceperit, & monogomus sit, atque Ecclesiâ seruiat, iterum tonderi debet, ut canonicis & fori Clericalis privilegio gaudere possit. De qua re dixi *lib. 1. tra. 5. p. 1. c. 3. n. 2.* & dicitur infra *c. Ioannes, 7. de Clericis conjugatis.*

CAPITULUM VII.

Clericus.

SI Clerici comam, vel barbâ nutriant, ab Archidiacono etiam inviti tonderi debent. Ita rescriptit Alex. 3. Papa ad Cantuariensem Archiepiscopum, & consentit *Capitulum Clericus. 5. h. tit.*

CAPITULUM VIII.

Monasteria.

PARAPHRASIS.

Qui sanctimonialium Monasteria absque rationabili, & manifesta causâ frequentare præsumpsit, per Episcopum prohibeatur : si verò non destiterit, & Clericus sit, ab officio Ecclesiastico suspendatur ; si Laicus sit, excommunicetur.

DE hac reagit Bonifacius VIII. in *c. 1. de statu Regularium in 6.* quam constitutionem innovavit, & additâ censurâ auxit *Trident. sess. 25. c. 5. de regularib.* ita, ut hodie nemini sub excommunicationis censura ipso facto incurrenda, cuiuscunque conditionis, aut sexûs fuerit, intra septa Monasterij Monialium ingredi liceat, absque facultate, in scripto impetrata, ab Episcopo, aliôve superiore, cui Monasterium subiectum est, quam licentiam ipse mutare non possit, nisi in casibus necessarijs. Explicavi hanc constitutionem *lib. 4. tra. 5. c. 12.*

CAPITULUM IX.

Quoniam.

PARAPHRASIS.

Intellexit Gregorius VIII. Clericos quorundam Ecclesiarum Collegiarum dissolutè vivere, idè auctoritate Apostolica statuit, quòd Episcopi eorum, Ecclesiarum facultatibus, proventibus, & expensis diligenter inspectis, ponere possint in ijs sacris Collegijs certum numerum Clericorum, & decernere, ut bona eorum in communi possideantur, in una domo degant, ac vescantur ; siqui verò contradictores fuerint, liceat ipsis Episcopis, per suspensionem ab officio, & beneficio, vel si opus fuerit, per graviores pœnam, Clericos ad observationem compellere, remota appellatione. Concedit quoque eisdem Episcopis, ut si quisquam eorum, qui in communi vivunt, ob manus injectionem in socium Clericum, Canonicis excommunicationem incurrerit, talem absolvere, & reconciliare possint, nisi facti atrocitas aliud exposcat.

SUMMARIUM.

1. Quòd olim seculares etiam Canonici sub uno superiore in communi viverent, hic & alibi habetur.
2. Certus numerus in Ecclesia statuendus est, juxta proportionem reddituum.
3. Percussiones se invicem sive in communi viventes Clerici, ab Episcopo proprio absolvi possunt, nisi atrocis sit percussio.

NOTandum primò, olim etiam seculares Canonici, in collegijs simul sub Præposito, & Decanis debebant, certâ ipsis vivendi regulâ constitutâ, unde & Canonici, id est, regulares dicti sunt. Constat hoc ex *Concil. Turonensi 3. sub Leone 7. tempore Caroli Magni celebrato. c. 23.* Ubi de Clericis civitatum, qui in Episcopis